

106/1950 Sb.

ZÁKON

ze dne 13. července 1950,

kterým se mění a doplňují předpisy o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Čl. I.

Dekret presidenta republiky č. 100/1945 Sb. , o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků, ve znění zákona č. 114/1948 Sb. , o znárodnění některých dalších průmyslových a jiných podniků a závodů a o úpravě některých poměrů znárodněných a národních podniků, se mění a doplňuje takto:

1. § 1 odst. 5 zní:

"(5) O tom, jsou-li splněny podmínky pro znárodnění podle tohoto dekretu, rozhoduje ministr průmyslu."

2. § 3 zní:

"§ 3

Zakládati nové podniky a je provozovati bez ohledu na jejich rozsah v odvětvích znárodněných podle § 1 odst. 1 č. 1 až 3 , 5 , 7 , 8 , 9 , 11 , 15 , 19 a 27 je vyhrazeno státu. Toto právo může vláda na návrh ministra průmyslu propůjčiti."

3. Za § 4 se vsunuje nový § 4a tohoto znění:

"§ 4a

Pokud v oboru působnosti ministra průmyslu se majetku znárodněného podle tohoto dekretu nepoužije ke zřízení národního podniku nebo k začlenění do národního podniku, nebo pokud takový majetek nebude svěřen do správy orgánům v oboru této působnosti, může ministr průmyslu takový majetek v dohodě s ministrem financí a s jiným ministrem převést do pravomoci tohoto ministra, aby o něm učinil opatření ve vlastním oboru působnosti, nebo jej může přenechatí komunálním podnikům nebo za náhradu určenou podle § 8 jej přenechatí jiným právníkům osobám."

4. § 5 zní:

"§ 5

(1) Národní podnik, do kterého se začleňuje majetek znárodněného podniku, vstupuje v den převzetí v jeho závazky. Začlení-li se majetek do několika národních podniků, určí ministr průmyslu, do kterých závazků vstoupí jednotlivé národní podniky.

(2) Ministr průmyslu určí v dohodě s ministrem financí, které závazky znárodněného podniku přecházejí se svěřením majetku znárodněného podniku do správy orgánům v oboru jeho působnosti, a to dnem převzetí majetku.

(3) Národní podnik, do něhož se začleňuje majetek znárodněný podle § 4 odst. 3 a odst. 4 písm. b) , který patřil někomu jinému než vlastníku podniku, vstupuje v závazky vyplývající z práv vážnoucích na tomto majetku, a to v rozsahu a za podmínek, které upraví vláda nařízením. V tomto nařízení bude také upraven přechod takových závazků, bude-li majetek svěřen do správy orgánům v oboru působnosti ministra průmyslu nebo podle § 4a převeden do pravomoci jiného ministra nebo přenechán komunálním podnikům nebo jiným právníkům osobám.

(4) Ministr průmyslu může v dohodě s věcně příslušným ministrem a ministrem financí učiniti opatření o přechodu závazků patřících k znárodněnému majetku, který byl podle § 4a převeden do pravomoci jiného ministra nebo přenechán komunálnímu podniku nebo jiné právníké osobě.

(5) K závazkům znárodněného podniku nepatří závazky, podle nichž má majetek tohoto podniku nebo jeho část přejíti po dni počátku účinnosti tohoto dekretu na třetí osobu. Za závazky znárodněného podniku se nepokládají také osobní daně, dávky a poplatky bývalého vlastníka; takové závazky nepřecházejí s majetkem, který byl začleněn do národního podniku nebo svěřen do správy orgánům podle odstavce 2 nebo s nímž bylo učiněno opatření nebo který byl přenechán podle § 4a ,

ani se nelze pro ně uspokojiti z majetku znárodněného podniku. Osobními daněmi a dávkami se rozumějí daň důchodová, válečný příspěvek, daň rentová přímo vybíraná, daň z majetku podle vládního nařízení č. 4 10/1942 Sb. , majetkové dávky podle zákona č. 134/1946 Sb. , o dávce z majetkového přírůstku a o dávce z majetku, a mimořádné dávky podle zákona č. 185/1947 Sb. , o mimořádné jednorázové dávce a mimořádné dávce z nadměrných přírůstků na majetku, ve znění zákona č. 180/1948 Sb. Způsob úhrady těchto osobních daní a dávek stanoví ministerstvo financí **vyhláškou** v příslušném úředním listě.

(6) U závazků, které jsou hospodářsky neodůvodněné, počítajíc v to závazky ze služebních smluv, zaručující zaměstnancům nepřiměřeně vysoké platy, zaopatřovací požitky, odbytné a pod., může se národní podnik domáhati zrušení nebo jiné přiměřené úpravy. Nedojde-li o tom k dohodě, rozhodne rozhodčí soud podle předpisů o tom vydaných. Ustanovení vět prvé a druhé platí přiměřeně **také, jde-li o závazky, jež přecházejí se svěřením znárodněného majetku do správy orgánů podle odstavce 2, nebo které přecházejí podle odstavce 4.**

(7) Pokud z opatření, kterým se znárodněný majetek svěřuje do správy orgánů v oboru působnosti ministra průmyslu nebo jiného ministra, nevyplývá nic jiného, neručí stát za závazky znárodněného podniku, ani když dojde k úpravě závazků podle § 5a ."

5. § 5a odst. 1 zní:

"(1) Je-li majetek znárodněného podniku ke dni převzetí předlužen, může národní podnik požádati soud, aby do výše obecné ceny aktiv předluženého majetku podniku upravil ke dni **převzetí** uspokojení závazků patřících k tomuto majetku a určil jejich splatnost, přihlížeje k hospodářským možnostem národního podniku. To platí obdobně i o komunálním podniku nebo jiné právnické osobě, již byl majetek znárodněného podniku přenechán podle § 4a ."

6. § 5a odst. 3 písm. a) zní:

"a) nedotčeny zůstávají závazky vyplývající z nároků věřitelů na vyloučení věcí z převzatého majetku, pokud takové nároky nezanikly znárodněním;"

7. § 5a odst. 3 písm. c) zní:

"c) ostatní závazky, které podle pořadí jim příslušejícího [písm. d)] nebudou plně kryty rozdílem mezi obecnou cenou aktiv znárodněného podniku a hodnotou závazků, které podle ustanovení písm. a) a b) zůstanou nedotčeny, uspokojí se poměrně. Za takovéto závazky se pokládají také závazky **uvedené** pod písm. b), pokud nejsou kryty způsobem tam uvedeným;"

8. § 7 odst. 6 zní:

"(6) O tom, zda fyzická nebo právnická osoba spadá pod ustanovení odstavce 1, 2 nebo 3, rozhoduje ministr financí v dohodě s věcně příslušným ministrem."

9. § 8 odst. 3 písm. a) zní:

"a) nevytěženého nerostného bohatství,"

10. § 8 odst. 4 se zrušuje.

11. §§ 9 , 10 a 11 znějí:

"§ 9

(1) Náhrada za znárodněný majetek se poskytuje
a) v plněních obdobných dávkám z národního pojištění

b) v cenných papírech (§ 10 odst. 2),

c) v hotovosti,

d) v jiných hodnotách.

(2) Poskytnutí náhrady podle odstavce 1 písm. a), jakož i zásady o poskytnutí náhrady v hotovosti a v jiných hodnotách upraví vláda nařízením.

(3) Právnickou osobu nebo společnost může věcně příslušné ministerstvo po zahájení řízení o náhradě zrušiti. Učiní-li **tak, ustanoví likvidátora, který ohlásí zrušení k zápisu do podnikového (obchodního, firemního) rejstříku a učiní opatření předepsaná pro likvidaci právnické osoby nebo společnosti.**

(4) Ustanovení odstavce 1 písm. a) a předpisů vydaných k jeho provedení podle odstavce 2 lze přiměřeně použít i pro podíly, které by z náhrady připadly fyzickým osobám vzhledem k jejich účastem na zrušené právnické osobě nebo společnosti, a to i před uplynutím lhůty platné pro rozdělení jmění právnické osoby nebo společnosti.

§ 10

(1) K provedení náhradové služby se zřizuje Fond znárodněného hospodářství (dále jen "Fond") se sídlem v Praze, který jest samostatnou právnickou osobou.

(2) K poskytnutí náhrady podle § 9 odst. 1 písm. b) vydá Fond cenné papíry, které budou zúrokovány a umořeny z prostředků Fondu. Jejich zúročení a umoření je zaručeno státem; lze jich užíti k ukládání peněz nezletilců a opatrovanců. Zúročení a umoření cenných papírů upraví vláda nařízením.

(3) V případech, ve kterých se podle § 7 náhrada za znárodněný majetek neposkytuje, připadá částka jí odpovídající Fondu.

(4) Organizaci, správu a hospodaření Fondu upraví vláda nařízením.

§ 11

(1) O náhradě a způsobu poskytnutí náhrady rozhodne ministr financí v dohodě s věcně příslušným ministrem.

(2) Přiznáním plnění podle § 9 odst. 1 písm. a) osobám oprávněným k náhradě, nebo kterým by z náhrady připadly částky podle § 9 odst. 4, se pokládá náhrada za splacenou.

(3) Ministr financí stanoví, jak má býti naloženo s akciemi akciových společností a se záznamy o osobách zúčastněných na akciových a jiných společnostech a právnických osobách, jejichž majetek byl znárodněn.

(4) Náhrada podle § 9 odst. 1 písm. b) až d) jest splatna do šesti měsíců od doručení výměru o náhradě.

(5) Pro řízení o náhradě platí předpisy o správním řízení."

12. § 37 odst. 1 až 3 znějí:

"(1) Dokud nebyl znárodněný podnik nebo majetek začleněn nebo svěřen do správy, jest ten, komu tento podnik nebo majetek náležel, u právnických osob a jiných sdružení nebo souborů osob orgán, který jest povolán je zastupovati, povinen pod osobní odpovědností vésti jeho správu a záležitosti s péčí řádného hospodáře. Totéž platí o národním správci ustanoveném podle předpisů o tom vydaných.

(2) Osoby povinné prozatím vésti správu a záležitosti podle odstavce 1 mají po dobu této činnosti práva a povinnosti správy národního podniku. Odpovídají za škodu, kterou způsobily svým zaviněním; je-li správou a vedením záležitostí pověřeno několik osob, odpovídají za zaviněnou škodu rukou společnou a nerozdílnou.

(3) Osoby, které jsou povinny vésti prozatímní správu a záležitosti podle odstavce 1, mají nárok na přiměřenou odměnu z prostředků podniku, jejíž výši stanoví ministerstvo průmyslu."

13. § 38 zní:

"§ 38

Práva a závazky vzniklé provozováním znárodněného podniku až do dne převzetí patří k jeho majetkové podstatě."

14. § 39 se zrušuje.

15. § 40 zní:

"§ 40

Právní jednání, písemnosti, podání k zápisu do veřejných knih a rejstříků a úřední úkony, potřebné k provádění tohoto dekretu, jsou osvobozeny od daní, poplatků a dávek. Toto osvobození neplatí však při obchodní činnosti znárodněného podniku (§ 37 odst. 1) a při opatřeních učiněných likvidátorem při likvidaci právnické osoby nebo společnosti (§ 9 odst. 3)."

16. Za § 40 se vsunuje nový § 40a tohoto znění:

"§ 40a

Právní jednání, písemnosti, podání k zápisu do veřejných knih a rejstříků a úřední úkony, potřebné k provádění tohoto dekretu jsou osvobozeny od daní, poplatků a dávek. To neplatí o obchodní činnosti, o převodech majetku nebo majetkových práv z národních podniků na osoby jiné než národní podniky a o běžných obchodech ukončovaných likvidátorem."

17. § 41 zní:

"§ 41

(1) Výtěžky (důchody) dosažené ze znárodněného podniku až do dne převzetí jsou součástí základu pro vyměření daně důchodové, všeobecné i zvláštní daně výdělkové a daně rentové posledního vlastníka znárodněného podniku před jeho znárodněním.

(2) Znárodněný podnik má v oboru daně z obratu a cenových vyrovnávacích částek postavení poplatníka daně z obratu do dne, kterým bylo vydáno opatření o jeho převzetí."

Čl. II.

Čl. I zákona č. 114/1948 Sb. se mění a doplňuje takto:

1. § 1 odst. 3 písm. a) zní:

"a) podniky a závody, které jsou ve vlastnictví společenstev výdělkových a hospodářských, zřízených podle zákona č. 70/1873 ř. z. , o společenstvech výdělkových a hospodářských, na Slovensku ve vlastnictví družstev zřízených podle §§ 223 a násl. zák. čl. XXXVII/1875, o Obchodním zákonu, a jsou jimi přímo provozovány, s výjimkou podniků a závodů, které nejpozději do 31. prosince 1948 určí ministr průmyslu v dohodě s Ústřední radou odborů a Ústřední radou družstev."

2. § 1 odst. 4 zní:

"(4) O tom, jsou-li splněny podmínky pro znárodnění podle čl. I, rozhoduje ministr průmyslu."

3. § 4 zní:

"§ 4

Zakládati nové podniky a je provozovati bez ohledu na jejich rozsah v odvětvích znárodněných podle § 1 odst. 1 č. 1 až 24 je vyhrazeno státu. Na návrh ministra průmyslu může vláda toto právo propůjčiti."

4. § 5 odst. 2 zní:

"(2) Odporovati lze podle předpisů platného odpůrčího práva do dvou let ode dne opatření, kterým se znárodněný majetek začleňuje, nebo kterým se majetek svěřuje do správy."

5. § 6 zní:

"§ 6

(1) Za majetek znárodněný podle čl. I tohoto zákona přísluší náhrada; platí o ní ustanovení §§ 7 až 11 dekretu č. 100/1945 Sb. , ve znění předpisů jej měnících a doplňujících, pokud se dále nestanoví jinak.

(2) Náhrada se neposkytuje za majetek znárodněný podle čl. I, který ke dni znárodnění náležel nebo náleží osobám fyzickým, jež byly nebo budou právoplatně odsouzeny soudy pro zločin nebo přečin spáchaný do dne znárodnění

a) po 5. květnu 1945 podle zákona č. 50/1923 Sb. , na ochranu republiky, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících, nebo zákona č. 231/1948 Sb. , na ochranu lidově demokratické republiky, nebo

b) podle § 43 dekretu č. 100/1945 Sb. , ve znění předpisů jej měnících a doplňujících, nebo

c) podle zákona č. 15/1947 Sb. , o stíhání černého obchodu a podobných pletich, nebo

d) podle zákona č. 27/1947 Sb. , o trestní ochraně provádění dvouletého hospodářského plánu, nebo

e) podle zákona č. 165/1946 Sb. , o trestní ochraně národních podniků, znárodněných podniků a podniků pod národní správou.

(3) V případech, ve kterých se podle odstavce 2 náhrada za znárodněný majetek neposkytuje, připadá částka jí odpovídající Fondu."

6. § 7 zní:

"§ 7

Pokud v oboru působnosti ministra průmyslu se majetku znárodněného podle čl. I nepoužije ke zřízení národního podniku nebo k začlenění do národního podniku, nebo pokud takový majetek nebude svěřen do správy orgánům v oboru této působnosti, může ministr průmyslu takový majetek v dohodě s ministrem financí a s jiným ministrem převést do pravomoci tohoto ministra, aby o něm učinil opatření ve vlastním oboru působnosti, nebo jej může přenechatí komunálním podnikům nebo za náhradu určenou podle § 6 jej přenechatí jiným právníckým osobám."

7. § 8 zní:

"§ 8

Pro znárodnění podle předcházejících ustanovení a pro důsledky a opatření z něho vyplývající platí ustanovení §§ 4 , 5 , 5a , 37 , 38 , 40 , 41 a 43 až 47 dekretu č. 100/1945 Sb. , ve znění předpisů jej měnících a doplňujících."

Čl. III.

(1) Ustanovení §§ 12 až 36 , jakož i §§ 40a a 42 dekretu č. 100/1945 Sb. , ve znění čl. II zákona č. 114/1948 Sb. , neplatí pro národní podniky podle zákona č. 103/1950 Sb. , o národních podnicích průmyslových.

(2) Ustanovení uvedená v odstavci 1 se zrušují dnem, který stanoví ministr průmyslu nařízením.

Čl. IV.

Vláda upraví nařízením pracovní a mzdové poměry, jakož i další pensijní zabezpečení zaměstnanců, kteří do dne začlenění znárodněného podniku v něm konali službu v pragmatikálním nebo regulovaném služebním poměru.

Čl. V.

Ministr průmyslu upraví a ve Sbírce zákonů vyhlásí znění oddílů I , II , IV s výjimkou §§ 40a , 42 a oddílu V dekretu č. 100/1945 Sb. , jak vyplývá z pozdějších předpisů.

Čl. VI.

(1) Opatření učiněná ve shodě s ustanoveními tohoto zákona přede dnem počátku jeho účinnosti se ode dne opatření pokládají za učiněná podle tohoto zákona.

(2) Ustanovení čl. I č. 2 až 7, č. 9 a č. 11, pokud se jím mění ustanovení § 10 dekretu č. 100/1945 Sb. , a č. 12 až 14, jakož i ustanovení čl. IV nabývají účinnosti dnem 27. října 1945, ustanovení čl. II dnem 1. ledna 1948 a ostatní ustanovení tohoto zákona dnem 1. července 1950.

(3) Tento zákon provedou ministři průmyslu a financí v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Kabeš v. r.

Kliment v. r.